Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев2 2543/2023
03.10.2024. године
Б е о г р а д

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Мирјане Андријашевић, председника већа, Иване Рађеновић и Владиславе Милићевић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Митар Крстић, адвокат из ..., против тужене Републике Србије, Министарство одбране, Виши војни дисциплински тужилац у Београду, Виши војни дисциплински тужилац Београд, Војни дисциплински тужилац Ниш и Војни дисциплински суд у Нишу, коју заступа Војно правобранилаштво у Београду, ради забране дискриминације, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 2441/22 од 14.03.2023. године, у седници одржаној 03.10.2024. године, донео је

П Р Е С У Д У

ОДБИЈА СЕ, као неоснована ревизија тужиоца изјављена против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 2441/22 од 14.03.2023. године.

О б р а з л о ж е њ е

Пресудом Вишег суда у Крагујевцу П1 24/21 од 06.04.2022. године, ставом првим изреке, одбијен је тужбени захтев тужиоца којим је тражио да се забрани туженој даље вршење дискриминације тужиоца по личном својству – припадности синдикалној организацији, као и да се наложи туженој да обустави даље извршење радње ради уклањања последица дискриминаторског поступања према тужиоцу, као неоснован. Ставом другим изреке, обавезан је тужилац да туженој плати трошкове парничног поступка у износу од 40.500,00 динара.

Пресудом Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 2441/22 од 14.03.2023. године, ставом првим изреке, одбијена је, као неоснована жалба тужиоца и потврђена првостепена пресуда. Ставом другим изреке, одбијен је као неоснован захтев тужиоца којим је тражио да се обавеже тужена да му накнади трошкове жалбеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужилац је благовремено изјавио ревизију, због погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања и погрешне примене материјалног права.

Врховни суд је испитао побијану пресуду на основу члана 408. ЗПП („Службени гласник РС“, бр. 72/11...18/20), и утврдио да је ревизија неоснована.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности, а ревизијом тужиоца се не указује на друге битне повреде одредаба парничног поступка због којих ревизија може да се изјави у смислу члана 407. став 1. тачка 2. и 3. ЗПП. Погрешно и непотпуно утврђено чињенично стање, на које се указује у разлозима ревизије, не може се истицати као дозвољени ревизијски разлог, према одредби члана 407.став 2. ЗПП.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је био професионално војно лице подофицир Војске Републике Србије, старији водник прве класе и обављао је послове референта за ..., као и послове ... техничара. Од 2015. године председник је Војног синдиката Србије који је репрезентативни синдикат. Пред првостепеним Војним дисциплинским судом против тужиоца је вођен поступак по оптужном предлогу Војног дисциплинског тужиоца у Нишу у коме је донета пресуда I ДИС бр. 13/17 од 17.01.2018. године којом је тужилац оглашен кривим зато што је својим радњама, ближе описаним у изреци ове пресуде, поступао супротно одредбама из члана 13. став 1. тачка 7. и 14. став 1. Закона о Војсци Србије, супротно тачки 13. алинеја 5. Правила службе у Војсци Србије и супротно циљевима и начелима синдикалног огранизовања прописаних Статутом Војног синдиката Србије, чиме је починио дисциплински преступ учествовања у противправним синдикалним активностима из члана 149. став. 1. тачка 27. Закона о Војсци Србије у продуженом трајању, те повреда начела непристрасности или политичке неутралности прописано чланом 149. став 1. тачка 26. истог Закона у продуженом трајању. Због ових дисциплинских преступа суд га је осудио на дисциплинску казну враћање у претходни чин, а истовремено је наложено у магазину „Одбрана“ јавно објављивање пресуде. Одлучујући о жалбама овде тужиоца и Војног дисицплинског тужиоца, Виши војни дисциплински суд је својом пресудом II ДИС бр. 10/18 од 06.09.2018. године потврдио првостепену пресуду у делу одлуке о кривици окривљеног, овде тужиоца, правној квалификацији извршених дисциплинских преступа и трошковима поступка, а преиначена је одлука у делу о дисциплинској казни и о изреченој мери безбедности, тако што је окривљени, овде тужилац, осуђен на дисциплинску казну губитак чина, док се мера јавног објављивања пресуде у магазину „Одбрана“ неће извршити. Пресуда Вишег војног дисциплинског суда у Београду је коначна и извршна у војном дисциплинском поступку, а против ње је тужилац покренуо управни спор подношењем тужбе Управном суду Републике Србије, о којој до окончања поступка одлука није донета. Пред Вишим судом у Београду тужилац је поднео тужбу у предмету П1 194/18 против тежене Републике Србије, ради утврђења да је пресудама Војног дисциплинског тужиоца у Нишу I ДИС бр. 13/17 од 17.01.2018. године и Вишег војног дисциплинског суда II ДИС бр. 10/18 од 06.09.2018. године, према тужиоцу извршена дискриминација због припадности синдикалној организацији. У тој парници, пресудом П1 194/18 од 09.10.2018. године, за коју нема доказа да је правноснажна, одбијен је тужбени захтев тужиоца. Тужиоцу је престала служба у Војсци Србије дана 31.12.2018. године када је и одјављен са осигурања, а и даље обавља функцију председника Војног синдиката Србије.

Полазећи од тако утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови су применом одредба члана 2, 16, 25. и 45. Закона о забрани дискриминације и члана 18. и 20. Закона о раду, закључили да је неоснован тужбени захтев тужиоца, налазећи да тужилац није било којим актом или пропуштањем дисциплинских судова дискриминисан, ни на посредан, ни на непосредан начин, да није прављена разлика, нити се неједнако поступало према тужиоцу због неког његовог личног својства.

Тужилац није учинио вероватним да је дискриминсан од стране наведених дисциплинских судова због своје синдикалне активности и да је према њему у односу на друге синдикалне представнике у војсци неједнако поступано доношењем пресуда у дисциплинском поступку, а питање законитости одлука донетих у том поступку може се оценити само у поступку за оцену законитости тих одлука, из којих разлога је одбијен тужбени захтев.

Према оцени Врховног суда, правилно су нижестепени судови применили материјално право када су одбили тужбени захтев да се забрани туженој даље вршење дискриминације тужиоца по личном својству – припадности синдикалној организацији, и да се наложи туженој да обустави даље извршење радње ради уклањања последица дискриминаторског поступања према тужиоцу.

Према одредби члана 21. Устава РС, пред Уставом и законом су сви једнаки и свако има право на једнаку законску заштиту, без дискриминације, да је забрањена свака дискриминација, непосредна или посредна, по било ком основу, а нарочито по основу расе, пола, националне припадности, друштвеног порекла, рођења, вероисповести, политичког или другог уверења, имовног стања, културе, језика, старости и психичког или физичког инвалидитета. Забрана дискриминације зајемчена је и међународним правним изворима – Европском конвенцијом за заштиту људских права и основних слобода (члан 14.) и Протоколом број 12 уз Европску конвенцију, као и Међународним пактом о грађанским и политичким правима (члан 26).

Закон о забрани дискриминације („Службени гласник РС“, број 22/09), у члану 2. став 1. тачка 1. прописује да изрази „дискриминација“ и „дискриминаторско поступање“ означавају свако неоправданоављење разлике или неједнако поступање односно пропуштање (искључивање, ограничавање или давање првенства), у односу на лица или групе, као и чланова њихових породица, или њима блиска лица на отворен или прикривен начин, а који се заснива на неком личном својству. Према члану 16. став 1. истог закона, забрањена је дискриминација у области рада, односно нарушавање једнаких могућности за заснивање радног односа или уживање под једнаким условима свих права у области рада. Заштиту од дискриминације из става 1. овог члана ужива лице у радном односу, лице које обавља привремене и повремене послове или послове по уговору о делу или другом уговору, лице на допунском раду, лице које обавља јавну функцију, припадник војске, лице које тражи посао, студент и ученик на пракси, лице на стручном оспособљавању и усавршавању без заснивања радног односа, волонтер и свако друго лице које по било ком основу учествује у раду, а у смислу члана 25. тог закона, забрањена је дискриминација због политичких убеђења лица или групе лица, односно припадности или неприпадности политичкој странци односно синдикалној организацији.

Одредбом члана 18. Закона о раду је забрањена непосредна и посредна дискриминација лица која траже запослење, као и запослених с обзиром на пол, рођење, језик, расу, боју коже, старост, трудноћу, здравствено стање, односно инвалидност, националну припадност, вероисповест, брачни статус, породичне обавезе, сексуално опредељење, политичко или друго уверење, социјално порекло, имовинско стање, чланство у политичким организацијама, синдикатима, или неко друго лично својство, а према члану 19. став 1. истог закона, непосредна дискриминација, у смислу овог закона, јесте свако поступање узроковано неким од

основа из члана 18. овог закона којим се лице које тражи запослење као и запослени, ставља у неповољнији положај у односу на друга лица у истој или сличној ситуацији.

Одредбом члана 45. став 2. Закона о забрани дискриминације, прописано је да лице које тврди да је дискриминисано мора да учини вероватним акт дискриминације, односно да му је због неког личног својства повређено људско или мањинско право зајемчено Уставом и то представља неопходну претпоставку да би се могла утврдити повреда начела забране дискриминације. У смилу чланова 41. став 1. и 43. истог закона тужбом се може се тражити забрана даљег вршења радње дискриминације и извршење радње ради уклањања последица дискриминаторског поступања, у ком случају се у том поступку претходно мора утврђивати повреда начела забране дискриминације, односно дискриминаторско поступање.

Према наведеним законским нормама, за утврђење дискриминације, односно дискриминаторског поступања, потребно је да се лице које тражи заштиту налази у упоредивој или битно сличној ситуацији у односу на друго лице у односу на које сматра да је дискриминисано, а при том прављење разлике мора бити неоправдано и да је везано за неко лично својство дискриминисаног лица. Уколико се лице које тражи судску заштиту не налази у таквој ситуацији, дискриминације нема, па самим тим нема ни повреде права личности дискриминаторским поступањем, нити основа да се забрани даље вршење радње дискриминације и извршење радње ради уклањања последица дискриминаторског поступања.

По налажењу Врховног суда, правилно нижестепени судови налазе да тужилац није учинио вероватним да је због свог својства према њему у односу на друге синдикалне представнике неједнако поступано доношењем пресуда дисциплинских органа, да је тиме стављен у неповољнији положај и да је правење разлике неоправдано.

Наиме, у ситуацији када је тужилац незадовољан поступањем тужене (због покретања и вођења дисциплинског поступка против тужиоца), а да при том није доказао да је такво поступање тужене у поступку одлучивања и доношења одлука дисциплинских судова у вези са личним својствима тужиоца, не може се говорити о дискриминацији у смислу цитираних одредби закона. То што су органи тужене одлучивали о одговорности тужиоца, не може се сматрати актом дискриминције, пошто се ради о поступању тужене у оквиру својих овлашћења, а правилност и законитост тих одлука (расположивим правним средтвима) може преиспитивати само надлежни суд у законом предвиђеном поступку, у конкетном случају у управном спору.

Имајући у виду изложено, неосновани су наводи ревизије о погрешној примени материјалног права, с обзиром да из утврђеног чињеничног стања не следи да је тужена неоправдано ставила тужиоца у неповољнији положај у односу на друге запослене и то из разлога који би представљали дискриминацију према њему. Како понашање органа тужене према тужиоцу не представља дискриминаторско понашање у смислу наведеног закона, то није повређено начело једнаких права и обавеза и није извршена дискриминација тужиоца по личном својству, због чега неосновано захтева забрану даљег вршења радње дискриминације и извршење радње ради уклањања последица дискриминаторског поступања.

Из наведених разлога, Врховни суд је на основу члана 414. став 1. ЗПП, одлучио као у изреци.

Председник већа – судија
Мирјана Андријашевић, с.р.

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић